II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την ελεύθερη πληροφόρηση για τα θέματα του περιβάλλοντος

COM(88) 484 τελικό

(Υποβληθείσα από την Επιτροπή στις 31 Οκτωβρίου 1988)

(88/C 335/04)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 130Π,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

τις αρχές και τους στόχους που ορίζονται από τα προγράμματα δράσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για τα θέματα του περιβάλλοντος το 1973 [1], 1977 [2] και 1983 [3], και ειδικότερα από το πρόγραμμα δράσης του 1987 [4] που υπογραμμίζει την «ανάγκη να καταστεί το σύνολο των διαδικασιών ρύθμισης και εφαρμογής των κανόνων που υπάρχουν περισσότερο διαφανές, ιδίως όσον αφορά την ενημέρωση από κοινού» και ζητεί να «θεσπιστούν διαδικασίες που να επιτρέπουν να βελτιωθεί η πρόσβαση του κοινού στα στοιχεία που διαθέτουν οι αρχές που είναι υπεύθυνες για το περιβάλλον·

ότι το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που πραγματοποίησαν συνάντηση στα πλαίσια του Συμβουλίου, δήλωσαν στην απόφασή τους της 19ης Οκτωβρίου 1987 σχετικά με την επιδίωξη και πραγματοποίηση μιας πολιτικής και ενός προγράμματος δράσης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τα θέματα του περιβάλλοντος (1987-1992) [5], ότι είχε σημασία, στα πλαίσια των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων της Κοινότητας των κρατών μελών, να εναρμονισθεί η κοινοτική δράση σε ορισμένους τομείς με προτεραιότητα, ανάμεσα στους οποίους συγκαταλέγεται η βελτίωση στην πρόσβαση στην πληροφόρηση για θέματα περιβάλλοντος·

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογράμμισε στη γνώμη που εξέφερε για το τέταρτο πρόγραμμα δράσης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας για τα θέματα του περιβάλλοντος [6] τη σημασία να καταστεί δυνατό μέσω μιας συγκεκριμένης κοινοτικής ενέργειας να έχουν οι πολίτες πρόσβαση στα στοιχεία που αναφέρονται στο περιβάλλον·

ότι οι δημόσιες αρχές διαθέτουν μεγάλο αριθμό στοιχείων σχετικά με το περιβάλλον, τα οποία τα έχουν συλλέξει ή τα έχουν επεξεργαστεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους·

ότι η ελευθερία πρόσβασης στα στοιχεία που σχετίζονται με το περιβάλλον και τα οποία διαθέτουν οι δημόσιες αρχές θα επιτρέψει να ενισχυθεί η συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία ελέγχου της ρύπανσης, καθώς και η αποτροπή καταστροφών στο περιβάλλον και ότι, χάρη σ' αυτό, θα υπάρξει συμβολή με αποτελεσματικό τρόπο στην πραγματοποίηση των στόχων της κοινοτικής δράσης για τα θέματα του περιβάλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 130Π παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΟΚ·

ότι οι μεμονωμένες ενέργειες των κρατών μελών δεν θα μπορέσουν να διασφαλίσουν με επαρκή τρόπο την κατάργηση των εμποδίων στην πρόσβαση στα στοιχεία που αφορούν το περιβάλλον, τα οποία διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, ιδίως για ζητήματα διασυνοριακής ρύπανσης και, κατά συνέπεια, ότι μια κοινοτική πράξη είναι αναγκαία δυνάμει του άρθρου 130Π παράγραφος 4 της συνθήκης ΕΟΚ·

ότι η ύπαρξη πολλών διαφορών στις νομοθεσίες των κρατών μελών, όσον αφορά την πρόσβαση στα στοιχεία που σχετίζονται με το περιβάλλον και τα οποία διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, μπορεί να δημιουργήσει άνισες συνθήκες ανταγωνισμού·

ότι οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία δεν πρέπει να έχουν ως συνέπεια την επιβάρυνση των επιχειρήσεων με νέες δαπάνες διοικητικής ή χρηματοδοτικής φύσης·

ότι ο στόχος της κοινοτικής δράσης που έχει προτεραιότητα πρέπει να είναι η εγγύηση στο σύνολο της Κοινότητας της ελευθερίας της πρόσβασης στα στοιχεία που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος, τις δραστηριότητες που προκαλούν ρύπανση στο περιβάλλον ή που ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις σε αυτό και τα μέτρα προστασίας ή αποκατάστασης των ζημιών που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν·

---

[1] ΕΕ αριθ. C 112 της 20. 12. 1973.
[2] ΕΕ αριθ. C 139 της 13. 6. 1977.
[3] ΕΕ αριθ. C 46 της 17. 2. 1983.
[4] ΕΕ αριθ. C 70 της 18. 3. 1987.
[5] ΕΕ αριθ. C 289 της 29. 10. 1987.
[6] ΕΕ αριθ. C 156 της 15. 6. 1987.

ότι το κοινό πρέπει να έχει πρόσβαση όχι μόνο στα στοιχεία που περιέχονται σε έγγραφα, αλλά και στα στοιχεία που περιέχονται σε βάσεις αυτόματης επεξεργασίας των πληροφοριών και σε οπτικοακουστικές εγγραφές που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές·

ότι η ελευθερία της πρόσβασης στην πληροφόρηση πρέπει να διασφαλίζεται ακόμα και για τα στοιχεία που διαβιβάζονται στη διοίκηση από άλλα πρόσωπα, όταν η διοίκηση δύναται νόμιμα να απαιτήσει τη διαβίβασή τους ή να αποκτήσει τις πληροφορίες αυτές, και ότι οι πληροφορίες αυτές δεν είναι δυνατό να διατίθενται μόνο στα πρόσωπα που μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν νόμιμο συμφέρον·

ότι μια διάταξη που αναγνωρίζει το διακαίωμα πρόσβασης σε κάθε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, στις πληροφορίες που σχετίζονται με το περιβάλλον και τις οποίες διαθέτουν οι δημόσιες αρχές θα σημάνει ότι καταργείται κάθε διάκριση που βασίζεται στην ιθαγένεια ή στον τόπο κατοικίας των φυσικών προσώπων, ή στην έδρα ή στον τόπο άσκησης της δραστηριότητας των νομικών προσώπων, και θα επιτρέψει να διασφαλιστεί η κατάργηση των εμποδίων στην ελευθερία της πρόσβασης στην πληροφόρηση που αφορά το περιβάλλον σε περιπτώσεις διασυνοριακών ρυπάνσεων του περιβάλλοντος·

ότι οι αποφάσεις για να μην διαβιβαστούν στοιχεία σχετικά με το περιβάλλον, που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να κοινοποιούνται γραπτά και ότι ο αιτών έχει, εν πάση περιπτώσει, τη δυνατότητα προσφυγής σε δευτεροβάθμιο όργανο όσον αφορά αυτές τις αποφάσεις·

ότι η προστασία των απαραίτητων συμφερόντων των κρατών μελών, των επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων επιβάλλει τη σύνταξη καταλόγου με ορισμένες εξαιρέσεις ως προς το δικαίωμα της πρόσβασης στις πληροφορίες που αφορούν το περιβάλλον και τις οποίες διαθέτουν οι δημόσιες αρχές·

ότι η ενεργός δημοσιότητα πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο μιας γενικότερης στρατηγικής διάδοσης των πληροφοριών που αφορούν το περιβάλλον και ότι είναι, κατά συνέπεια, απαραίτητο να καταστεί υποχρεωτική ή δημοσίευση των εθνικών εκθέσεων για την κατάσταση του περιβάλλοντος, καθώς και να καθοριστεί η περιοδικότητά τους και να εναρμονιστεί σε γενικές γραμμές το περιεχόμενό τους,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Διασφαλίζεται στο σύνολο της Κοινότητας, και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, η ελευθερία πρόσβασης στην πληροφόρηση που αφορά το περιβάλλον και την οποία διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, καθώς και η διάδοσή της.

Άρθρο 2

Στα πλαίσια της παρούσας οδηγίας οι ακόλουθες έννοιες σημαίνουν τα εξής:

α) *«Πληροφόρηση που αφορά το περιβάλλον»:* όλα τα στοιχεία, πραγματικά ή νομικά, που αφορούν:

— την κατάσταση των υδάτων, του αέρα, του εδάφους, της πανίδας, της χλωρίδας και του φυσικού χώρου, καθώς και τις μεταβολές της,

— τα προγράμματα και τις δραστηριότητες του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον ή να θέσουν σε κίνδυνο την υγεία του ανθρώπου και των ζωικών ή φυτικών ειδών, ιδίως όσον αφορά την εκπομπή, την απόρριψη ή την απελευθέρωση ουσιών, ζωντανών οργανισμών ή ενέργειας, στα ύδατα, στον αέρα, ή στο έδαφος καθώς και την παρασκευή και χρησιμοποίηση επικίνδυνων προϊόντων ή ουσιών,

— τα μέτρα συντήρησης, προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας των υδάτων, του αέρα, του εδάφους, της πανίδας, της χλωρίδας και του φυσικού χώρου, καθώς και τα μέτρα που έχουν στόχο την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών που έχουν ενδεχομένως γίνει.

β) *«Τα στοιχεία που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές»:* όλα τα στοιχεία που υπάρχουν και τα οποία συγκεντρώνονται ή διαμορφώνονται από τους οργανισμούς που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο στο στοιχείο γ), και τα οποία συμπεριλαμβάνονται:

— στα έγγραφα, όπως οι εκθέσεις, οι μελέτες, οι γνωμοδοτήσεις και οι αποφάσεις, με εξαίρεση τα έγγραφα που δεν έχουν ολοκληρωθεί,

— στις βάσεις αυτόματης επεξεργασίας πληροφοριών,

— στις οπτικοακουστικές εγγραφές.

Περιλαμβάνονται επίσης τα στοιχεία που διαβιβάζονται από άλλα πρόσωπα, όταν ο οργανισμός ο οποίος είναι ο δέκτης των πληροφοριών είχε ο ίδιος το δικαίωμα να συλλέξει τις πληροφορίες αυτές ή να ζητήσει τη διαβίβασή τους στα πλαίσια της άσκησης των νομιμών αρμοδιοτήτων του.

γ) *«Δημόσιες αρχές»:* η διοίκηση του κράτους, καθώς και κάθε δημόσιος οργανισμός ή οργανισμός που βρίσκεται υπό την αιγίδα του κράτους, με αρμοδιότητες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

Δεν περιλαμβάνονται στον προηγούμενο ορισμό οι οργανισμοί που ασκούν δικαστική εξουσία καθώς και οι νομοθετικοί οργανισμοί.

Άρθρο 3

Το δικαίωμα πρόσβασης στην πληροφόρηση που αφορά το περιβάλλον, την οποία διαθέτουν οι δημόσιες αρχές, διασφαλίζεται για κάθε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, χωρίς αυτό να πρέπει να αποδείξει ότι έχει νόμιμο συμφέρον.

Άρθρο 4

1. Η πρόσβαση στα στοιχεία που περιέχονται στα έγγραφα που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχείο β) πρώτη περίπτωση ασκείται κατόπιν γραπτής αίτησης και, ανάλογα με την επιθυμία του αιτούντος, είτε με προσωπική συνάντηση επί τόπου είτε με την αποστολή αντιτύπων, το πραγματικό κόστος των οποίων βαρύνει τον αιτούντα.

2. Τα στοιχεία που είναι ενσωματωμένα στις βάσεις αυτόματης επεξεργασίας πληροφοριών και στις οπτικοακουστικές εγγραφές που διαθέτουν οι δημόσιες αρχές πρέπει επίσης να αποτελούν αντικείμενο ανακοίνωσης με τη χρήση γραφικών παραστάσεων και με τους όρους που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 5

1. Κάθε αίτηση να διαβιβαστούν στοιχεία που αφορούν το περιβάλλον και που έχουν στην κατοχή τους οι δημόσιες αρχές, πρέπει να καθιστά σαφές, με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, το αντικείμενό της.

2. Οι δημόσιες αρχές υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να προσδιορίσουν και να διαθέσουν στον αιτούντα τα έγγραφα που περιέχουν τα στοιχεία που αποτελούν αντικείμενο της αίτησής του.

Άρθρο 6

1. Η άρνηση της διαβίβασης στοιχείων που αφορούν το περιβάλλον και που έχουν στην κατοχή τους οι δημόσιες αρχές πρέπει να γίνεται στα πλαίσια αιτιολογημένης απόφασης που κοινοποιείται γραπτά στον αιτούντα.

2. Η έλλειψη κοινοποίησης εντός προθεσμίας ενός μηνός ισοδυναμεί με αρνητική απόφαση.

Άρθρο 7

Η αιτιολόγηση των αρνητικών αποφάσεων, ρητών ή μη, των δημοσίων αρχών στον τομέα της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, αποτελεί αντικείμενο διοικητικού και δικαστικού ελέγχου με βάση τις διαδικασίες που προβλέπει κάθε εθνικό νομικό σύστημα.

Άρθρο 8

1. Το δικαίωμα πρόσβασης στην πληροφόρηση που εγγυάται η παρούσα οδηγία δύναται να περιοριστεί όταν η άσκησή του ενδέχεται να έχει επιπτώσεις:

— στο απόρρητο των διαβουλεύσεων της κυβέρνησης,

— στο απόρρητο των διεθνών διαπραγματεύσεων του κράτους,

— στο απόρρητο της εθνικής άμυνας,

— στην ασφάλεια του κράτους ή στη δημόσια ασφάλεια,

— στο απόρρητο της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου,

— στο εμπορικό και βιομηχανικό απόρρητο,

— στο απόρρητο της ιδιωτικής ζωής και ιδίως όσον αφορά τις εθνικές διατάξεις που αφορούν την προστασία του απόρρητου χαρακτήρα των προσωπικών στοιχείων που περιέχονται στα αρχεία και στους φακέλους της διοίκησης.

2. Τα έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους οι δημόσιες αρχές αποτελούν αντικείμενο μερικής ανακοίνωσης όταν είναι δυνατό να μην συμπεριληφθεί στο αντίγραφο που διαβιβάζεται στον αιτούντα ότι θα είχε επιπτώσεις στα συμφέροντα που διαφυλάσσει η προηγούμενη παράγραφος.

3. Το απόρρητο της προσωπικής ζωής ή το εμπορικό και βιομηχανικό απόρρητο δεν είναι δυνατό να προβληθεί αν πρόκειται για στοιχεία που αφορούν το πρόσωπο του αιτούντος.

4. Οι δημόσιες αρχές μπορούν να απορρίψουν κάθε αίτηση η οποία είναι έκδηλα καταχρηστική.

Άρθρο 9

1. Τα κράτη μέλη συντάσσουν και κοινοποιούν τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια και για πρώτη φορά μετά την 1η Ιανουαρίου 1992, έκθεση για την κατάσταση του περιβάλλοντος, η οποία περιέχει κυρίως μια σφαιρική ανάλυση της εθνικής κατάστασης του περιβάλλοντος, καθώς και της κατάστασης των υδάτων, του αέρα, του εδάφους, της πανίδας, της χλωρίδας και του φυσικού χώρου, και μια περιγραφή των κυριότερων μέτρων που έχουν ληφθεί ή των οποίων επίκειται η λήψη και που αποσκοπούν στη διατήρηση, προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, καθώς και στην αποκατάσταση των ζημιών που έχουν ενδεχομένως γίνει στο περιβάλλον.

2. Οι εθνικές εκθέσεις για την κατάσταση του περιβάλλοντος αποστέλλονται στην Επιτροπή μόλις δημοσιευθούν.

Άρθρο 10

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες προκειμένου να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο μέχρι ... Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Τα κράτη μέλη φροντίζουν να διαβιβάζουν στην Επιτροπή τα κείμενα που περιέχουν τις διατάξεις εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 11

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται προς τα κράτη μέλη.